



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Lauacrum concienzie omnibus sacerdotibus perutile**

**Jacobus <de Gruytrode>**

**[Leipzig], 1495**

Ca. x. De his q[ui] reddit[us] b[e]n[e]ficio[rum] da[n]t no[n]  
i[n]dige[n]tib[us]

**urn:nbn:de:hbz:466:1-30750**

**C**apitulum  
oratio vnus iusti assidua. **T**unc considera mi frater tu. et tuis  
similes in tali statu. In quo heu iam cum tua valida perseue-  
rans per vigintitres annos fuisti. quod animas liberasses  
a purgatorio. **C**um tamen quociens tu diuina celebras. tocies  
ipsum deum quem placare deberes ad iracundias. quantum in te  
est puocas. et non sine causa. Quia tocies eum crucifigis.  
et in cloacam immundissimas corporis et anime tue crudeliter  
proicis etc. **Q**uomodo poteris placare iudicem cum tu plus quam  
millesies reus sis mortis eterne. Cuius filius tam crudeliter  
inhonorasti. **I**n **U**nde **G**rego. **C**um his qui displicet ad inter-  
cedendum mittit. tunc iudicis animus plus ad iracundiam  
prouocat quam placat. **S**i vero tu et tui similes aliquid  
per animabus facitis oportet quod hoc fiat per sacramentum eius  
carissime. quia pura et integrum est in manibus vestris. si-  
cut in manibus sanctissimi sacerdotis. **E**t hoc ideo. quia vos  
estis ministri sancte ecclesie. **Q**ui deus diligit quibus peccatores  
sitis. **S**ed scriptum est **N**on iustum est iuste exequeris. **E**t ideo san-  
ctus esset obmittere sanctum opus et iustum nisi sancte et iuste per-  
ficeres. **N**on enim verbis meremur sed aduerbis. **N**am anime  
in purgatorio existentes bene sentiunt quando vnus bonus  
et sanctus pro eis orat. **A**ut quando vnus lubricus et crimino-  
sus. **I**n **U**nde legitur exemplum. quod quidam post mortem a paruit  
amico suo carissimo. **Q**ui interrogauit eum de statu suo qui  
dixit se in magnis penis purgatorii esse. **R**ogansque ut pro se  
orationes fieri faceret. **C**um autem ille diceret an vellet a suo  
plebano haberet qui erat totus viciosus et publicus concubi-  
narius. **I**lle nihil respondebat. **S**ed more reuocatis caput mo-  
uebat. **D**einde nominat sibi quendam heremitam castum. pro-  
bum et sanctum virum. **C**ui ille dixit. **T**rinam ille pro me o-  
raret cito me a penis purgatorii liberaret. **E**t hec de. ix. ca.

*Exemplum*

**I**n **D**e his qui redditus beneficiorum dant non in-  
digentibus **C**apitulum dccimium

**D** his qui redditus beneficiorum dant non indigentibus. Sed et suis diuitibus amicis. Dicit hostiensis. quod tales raptores sunt. et pauperibus ad retributionem tenentur. Aut priuenter beneficio suo a quo huiusmodi redditus perceperunt. Et patet. rñ. q. ij. Gloria episcopi etc. Si illi. Et peccat mortaliter. non tamen quia pauperibus subtrahunt. Sed etiam quia turpibus personis non indigentibus tribuunt. ut. lxxvi. di. Quia venatoribus et cap. Donare. Et ideo fornicarie et alie persone turpes. siue quecumque alie sunt non indigentes recipientes a personis ecclesiasticis. tenentur restituere ipsi ecclesie. Nisi forte fuerit eis daturum causa elemosine in summa necessitate. Quia tunc est debitum eorum. lxxvi. di. Pasce. O frater mi preamante corde perpende quando sit talis restitutio a te et ab alijs tuis similibus. Carissima est illa auis in terra nostra. Cuius tamen dicat beatus Augustinus. Peccatum non dimittitur nisi ablatum restituatur. Omne peccatum delet contritio et confessio preter hoc peccatum quod nulla contritio delere potest. nisi et committeretur restitutio si fieri potest ad impossibile non obligatur. Sed tamen tale posse obligat se ad puras mendicitates. Qui habet aures audiendi audiat quid scriptura de talibus clericis dicat. Ante de ipsis loquitur adam parisiensis subtilis doctor. Hi sunt quorum iniquitas ex adipe procedit quia de christi inopia diuites facti sunt. de christi ignominiosa gloriosi. de opprobrio honorati. de seruitute nobiles. de contemptu venerabiles. de angustia delicati. de cilicio fericati. de patrimonio christi luxuriosi et superbi. Solliciti quidem non sunt de animabus. sed de auiibus. non de pauperibus. Sed de canibus. lucris potius intenti execrandis quam sacramentis venerandis. Nam de his dicit propheta dauid. In labore hominum non sunt. et cum hominibus non flagellabuntur. ideo tenuit eos superbia. ps. lxxij. De hac nota exemplum. Fuerunt duo canonici regulares. mutuo se maxime diligentes. qui etiam ad

Inuicem conuenerunt ut qui prius de hac vita decederet alterum de statu suo certificaret. Cuius autem unus eorum mortuus esset. et alius de statu suo certificare vellet. apparuit ei dicens se eternaliter dampnatum. Et ille interrogauit eum de penis. Et qui mortuus fuerat iactauit duas guttas de suo sudore in faciem alterius. Et cum ille quasi mortuus pro nimio dolore cecidisset. Dixit mortuus. Non time quia non morieris de hac re. Et extrahens unam litteram de sinu suo. dedit illi. Cuius tenor talis erat. Principes inferni et rectores tenebrarum. Universis ecclesie Prelatis. canonicis. et prespiteris cuiuscumque status tam religiosi quam regularibus tartareas salutes. Quoniam optime que nostra sunt vobiscum sentitis. et tot animas transmittitis ad infernum per via lata et spaciose vix eas capiatis. Sciatis vos dignam habere retributionem apud nos in tempore oportuno. Cum vero ille eius stupore sic legisset. Et quesisset ab eo si aliquid ei possit prodesse. Illo vero dicens te quod non mori disparuit. Ille vero vivens canonicus suis rebus ordinatis intravit obseruantiam regulari. et factus est presbiter monachus. De qua sagaciter iste canonicus fecit. qui fortassis fuit similis in peccatis socio suo. Jam heu damnato ut intrare religionem pro omnibus suis peccatis tanquam veniens ad fontem baptismi. Unde Bern in tractatu de dispensatione et precepto dicit professiones sancte religionis esse fontem baptismi. et eandem gratiam consequuntur religionem presbiteriam et obseruantiam ingredientibus quam consequuntur baptizati baptismate salutis. quo ad dimissionem omnis pene pro peccatis. Culpa vero dimittitur per contritionem veram et sufficientem et confessionem pure factam uni confessori. qui habet talem auctoritatem eundem absolueret ab omnibus peccatis suis. et ab omni vinculo excommunicationis et irregularitatis. Sic enim bene absoluto et integraliter exposita reliquitur. solummodo solutio pene que totaliter tollitur per confessionem sancte religionis. Etiam si esset pena mille annorum. Non autem ingressus religio

**S**olum  
uis peccata. Sed solum confessio et absolutio sufficiens tollit  
D mi frater considera et deuota mente pertracta. q̄ sapiens  
ter hic criminofus canonicus fecit. qui sua sic eternaz pena  
comutauit in sanctam obseruanciam regularē. Tu q̄q̄ fac  
similiter et saluus eris. Dico notanter in sanctaz obseruaci  
az regularē. et hec cuiuscūq̄ approbati ordinis fuerit a san  
cta matre ecclesia. vbi ista tria essentialia scilicet. Voluntaria  
paupertas. Obedientia et castitas regulariter obseruantur  
Non em̄ valet neq̄ p̄dest. alicui intrare monasteriū seu or  
dinem. vbi nō viget regularis obseruācia et stricta omnium  
predictorum custodia. Nam potius daret se ad status siue  
iter eterne damnationis q̄ salutationis. q̄ vouere et nō red  
dere est eternam sibi damnationem acquirere. Magna enim  
est distancia inter monasteriū reformatū et nō reformatū  
Et est certe tanta quanta est inter celum et infernū. et est infi  
nita. Et nullo mō ad inuicem portionata. Et hec de. x. ca.  
**¶ De duplici abusione cleri.** **¶ Ca. xi.**

**D**e sunt abusiones in clero satis magne. **¶ Prima**  
est. q̄ multi clerici et religiosi ab omnibus indifferē  
ter accipiunt. De qua abusione dicit ī glosa super  
Clementinam. attende tibi o tu qui elemosinam  
suscipis. ut nullo modo accipias. nisi ea que sūt acquisita ex  
laboribus et fructibus iustis. Et hoc cū timore et tremore tu  
q̄ de manu domini ad tuas necessitates accipias. Que sūt  
ex usura. rapina. furto et fraude. Si tibi allata fuerit peuit  
refuta ne cum offerentibus damneris. Et memēto laboris  
et afflictionis antiquorum patrum in heremo. Et sic mani  
bus tuis labora ut acquiras vnde iuste viuas. **¶ In petr<sup>o</sup>**  
**Damiāi** ait. Dona et oblationes ab iniquo suscipere quid  
aliud est quam animam propriam ex dātis squalore fedare.  
**¶ Exemplū** refert **Helmādus** de venerabili abbate **Ste  
phano** Cisterciensis ordinis. q̄ cum quadam die propter  
**¶ G ij**